

Amer. M. Világ, 1975. Szept. 21.

NÉHÁNY EMLÉKEZETES ANEKDOTA

Írta: VASVÁRI ÖDÖN

Anekdota alatt természetesen nem közönséges vicceket értünk, hanem olyan epizódokat, amelyek érdekesek, mulattatóak, sokszor komikusak s rendszeren közismert emberekkel történtek meg. Az anekdoták vándorolnak. Számtalan olyan van, amelyet egész sereg különböző országban, más és más nevezetes embernek tulajdonítanak s amelyek igazi eredetét többnyire lehetetlen kinyomozni. Az alábbiakban egy pár ilyen, hiteles anekdotát közlök, amelyek néha eszembe jutnak s olyankor egy kis derűt és mosolygást hoznak az életembe.

Vasváry Ödön

Kezdjük, egy egyébként jelentéktelen emberrel, aki jelentéktelenségének dacára Magyarország koronás királya volt egy darabig. **V. Ferdinánd** volt a neve, úgy tuszkolták le a trónról, hogy a fiatal, alig 18 éves Ferenc József legyen az utóda. Ferdinánd jámbor ember volt és a kényszerített lemondásból sem csinált nagy dolgot, bár a dolog természetesen nem tetszett neki. 1866-ban, amikor a poroszok szegénytelenül levertek az osztrák hadsereget és alaposan megingatták magának Ferenc Józsefnek trónját is, Ferdinánd még élt. Egy megjegyzést tett a csufos véreségre: „Ézert kár volt lemondani. Háborút veszteni én is tudok”.

Theodore Roosevelt, volt elnök természetesen politikus volt és így nemcsak barátokban, de ellenfelekben is bővelkedett. A progresszív elnöknek egyik legnagyobb ellenfele volt **J. Pierpont Morgan**, a Wall Street leghatalmasabb embere, sok millió dollár ura. Amikor Roosevelt politikai pályafutása véget ért, elhatározta, hogy Afrikába megy, oroszánokra vadászni. A tervére ez volt Morgan megjegyzése: „Mr. Roosevelt elhatározását, hogy Afrikába megy oroszánokra vadászni, csak helyeselni tudom, remélve, hogy az első oroszán, amellyel találkozik, tudni fogja

kötelességét”.

Theodore Roosevelt cseppett sem volt szerény íbolya, sőt ellenkezőleg: kereste, követelte a feltűnést, az elsőbbséget mindenütt. Egyik fia, gondolom, **Quentin**, így jellemezte apjának ezt a sokszor kellemetlenné váló tulajdonságát: „Apánk akar lenni minden esküvőn a menyasszony és minden temetésen a halott”.

Chauncey Depew a mult század egyik legtisztel-
tebb közéleti embere volt az Egyesült Államoknak. A New York Central vasut főigazgatója, később New York állam szenátora volt, nevezetes „after dinner” szónok. (Kossuth halálakor remek emlékbeszédet mondott.) Egy alkalommal, amikor igen magas életkorának okairól kérdezték (94 éves korában halt meg), megkérdezték, hogy vajon milyen sportokat űzött életében, hogy olyan csodálatosan konzerválni tudta magát. Válasza ez volt: „Én bizony soha semmiféle sportot nem űztem, a sport nem is érdekelt. De mégis: most jut eszembe, az egyetlen sport, amit gyakoroltam az volt, hogy segitettem a koporsóját vinni azoknak a barátaimnak, akik sportoltak”.

Pár héttel ezelőtt néhány nevezetes újságíró összeállt és közösen megvették egy versenylovat. A lónak nevet is kellett adni. Végre abban állapodtak meg, hogy jelenlegi külügyminiszterünk, **Kissinger** iránti tiszteletük kifejezéséül a lónak **Kissinger** nevét adják, már nem tudom, **Henrynek** vagy **Kissingernek** jelöl-
yék-e? Valaki megjegyezte: „Szerencséje **Henrynek**, hogy az egész lovat őróla nevezték el”.

Végül álljon itt egy személyes emlék, ami sokszor eszembe jut s még ma is mulatok rajta. Az emlék F.D. Rooseveltt elnök idejéből való, akinek egy pár sajtókonferenciáján mint vendég, én is részt vettem. Ezek a konferenciák csak azoknak az újságoknak emberei vehetnek részt, amely újságok irodát tartanak fenn Washingtonban, teljes idegű alkalmazottakkal s amelyek híreiket mindennap távirati úton közlik lapjaikkal. Ugyanezeknek van joguk a kongresszus két házának sajtókarzatán is résztvenni. Néha megengedik, hogy vendégek is lehessenek jelen, akiknek azonban természetesen nem szabad kérdést feltenni az elnöknek.

Akkoriban ezek a sajtókonferenciák még igen rendetlen alkalmak voltak. Az elnöki irodában folytak le, mert akkor még nem volt meg a State Department mostani palotája, amely ^{ben} külön nagy terem szolgálja most ezt a célt. Az összegyűlt újságírók, rendszeren száznál többen, az elnöki iroda tágas előszobájában gyülekeztek, a szoba közepén álló nagy kerek asztalra hajigálva kalapot, kabátot és a hívó jeladás után éppen úgy tódultak befelé, mint minden más fegyelméletlen tömeg. Az ajtók között két-két Secret Service ember állt, de valami sugárzó készülék az ajtófélfákba is be volt szerelve, amelyek jelezték, ha valami fémféle van. Engem a tömeg egészen az elnök íróasztalához sodort, neki is nyomot az asztalnak, úgyhogy az elnöktől csak éppen az íróasztal szélességének távolságában voltam, teljesen szembe vele.

Rooseveltt, mint rendszeren ilyen alkalmakkor, igen jó hangulatban volt, állandóan fölényesen mosolygott, szájában pedig ott füstölt a közismert hosszú szipkájú cigaretta, hetykén az ég felé meredve. Jól emlékszem, akkor éppen a Civil Aeronautics törvényhozás körül folytak nagy viták a kongresszusban és a legutolsó kérdés is, amit az elnökhöz intéztek, ezzel foglalkozott, mi az elnök álláspontja az ügyben. Rooseveltt rögtön rámondta, hogy ebben a dologban ő már többször kifejtette a maga álláspontját, nincs

hozzátennivalója. Ha valaki másképp állítja be a dolgokat, az vagy politikát vagy népbolondítást művel. Valaki rögtön elkiáltja magát a hátsó sorokban: „Elnök ur, mi a különbség a politika és a népbolondítás között?”.

A kitört hatalmas nevetésben Roosevelt is szívből-leléssel résztvett. Szinte most is magam előtt látom, amint székében hátradőlve, fejét rázva hahotázik. A konferencia ezzel véget is ért. Másnap az újsághirek ezt a részletet nem közölték a sajtókonferencia miradásában. Nem emlékszem pontosan, hogy a „népbolondítás” az ő angol szavaiban mi volt, de úgy hiszem, a „humbug” vagy „humberging” szót használta. Azt hiszem, egyttal ez volt az utolsó alkalom, hogy Rooseveltet életében láttam.